

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 32.

Volosko-Opatija u četvrtak 7. kolovoza 1902.

God. III.

Slavoj Jenko.

Pred par tjedana slavili smo osamdesetgodišnjicu Dra. Vitezica, jednoga od najstarijih, uz pokojnoga biskupa Dra. Jurja Dobrila, najzaslužnijega muža u preporodu hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri.

Juraj Dobrila imao je svojih suradnika i pomoćnika, kao što su pokojna braća i blizanci Mate i Ivan Baštijan, pokojni Matija Ujčić, pokojni Andrija Marija Strk, pokojni Antun Spinčić, pokojni Antun Turak, pokojni Ernesto Jelusić (jedan prilično mlađji od imenovanih zalibože prerano ugrabljeni nemilom smrću), još hvala Bogu živući i zdravi Antun Karabaić, i razni drugi.

Isto doba ili malo zatim, što je Dinko Vitezio počeo razvijati svoj rad za Hrvate i Slovence u Istri, i kad su živili još svi imenovani blagi pokojnici, pojavilo se je u Istri mlađjih muževa, koji su se dali na narodni posao svimi svojim mladenačkim silami, što u širem što u užem djelokrugu. Među te muževe spada u prvih redovih Slavoj Jenko. Dne 12. ovoga mjeseca slavi on svoju pedesetgodišnjicu, pa naša hrvatsko-slovenska stranka vrši samo svoju dužnost, kad se toga muža o njegovoj rečenoj slavi sjeda, podajuć u kratkih potezih njegov životopis.

Slavoj Jenko rodio se je dne 12. augusta 1852. u Trnovom, u Kranjskoj od oca Josipa, majke Katarine rođene Jeloušek, od obitelji najuglednije u Trnovom dok je u obće tamo obostojala. Početne nauke učio je u Trnovom i Idriji, realku u Gorici i Ljubljani a politehniku u Graecu.

Tek što je počeo donekle u praksi uporabljati svoje tehničke nauke, našao se je slučaj koji je dao drugu pravac celomu njegovom životu. U Podgradu,

u Istri, umro mu je svak, razmjerno još mlad, čestit čovjek i trgovac, veli narodnjak Fran Šabec. Od njegove udove, a svoje sestre Sofije, preuzeo je Slavoj Jenko sav posjed i svu trgovinu. Tu trgovinu vodi on već evo punih 25 godina, redovito pošteno, točno, tako da mu ni pri najboljoj volji njegovi protivnici bilo zasebni bilo službeni nisu mogli nit ne mogu što prigovoriti. — Vjenčan sa svojom rođakinjom, Franjicom, rođenom Jeloušek iz „Ilirske“ Bistrice, ima tri sina i hčerku. Pošto još u obće nejma čisto slovenskih srednjih škola, a pošto je on htjeo da mu se djeca uzgoje u čisto narodnih zavodih, on je svoje sinove dao u hrvatske gimnazije.

Pošto se je preselio iz Trnovoga u Podgrad, iz Kranjske u Istru, on ne pretrgav svezu sa svojom rodnom pokrajinom, prigrio je Istru kao svoju. Dok su još u Kranjskoj obstojale narodnostne borbe proti tuđinstvu, dok se je radilo složno za dobrobit naroda, dotle je on živo, i djelotvorno učestvovao kod narodnjega rada i tamo. Otkad je tamo bukano bratubojni razdor, otdat se već nopača u tamošnje stvari. Taj razdor odsuđuje najodlučnije; a nemoguće pomoći ni on kao ni drugi, čeka krvavećim srcem, da braća sama uvide, kako se njihovim razdorom okorišćuju samo zakleti neprijatelji celokupnoga slovenskoga naroda. To većim žarom i marom priuono je u narodni rad u svojoj novoj postojbini.

Od najmlađih noga ponosan na svoju slovensku narodnost i smatrajuć ju tako reknud istovjetnom sa hrvatskom, kazao svoj ponos i izvanjštinom, narodnom nošnjom, kazao ga je tim da se je svuda i uvijek u govoru i pismu služio slovenskim jezikom.

Narod ga je brzo zavolio. Običari izabrali su ga već godine 1885. u obćinsko zastupstvo, a ovo ga je iza-

bralo županom, obćinakim načelnikom. Takovim je i danas, uza sve svakojake zaprieke, što mu se jih je postavljalo a preraznih protivničkih strana. Negdje kašnije postao je i predajednik cestnoga odbora. U jednom i drugom svojstvu nastojao i nastoji uvijek da učini dobra narodu, da mu sagradi i popravi erkava, ustanovi škola, napravi ili popravi cestu.

Ako u svem ni svaćem neuspjeva, krivi su najviše oni koji ruše njegove osanove, koji mu otpomažu mjesto da mu pomažu, kako bi bili dužni.

Njegovo ime prosjalo je i izvan medja Podgradske obćine, koja je kao i Materijaka i Jelšanaka, napućena sa sasvim slovenskim i hrvatskim pućanstvom; prosjalo je po celom Podgradskom i Voloskom suđenom kotaru, koja oba sačinjavaju politički Voloski kotar.

Kod obćih izbora za pokrajinski sabor godine 1883. izabralo se izvanjske obćine toga kotara svojimi zastupnici pokojnoga Andriju Mariju Strka, tada kanonika i župnika stalnoga kapetola u Trstu, i Dra. Matka Laginju. Talijanski zastupnici i talijansko obćinstvo uprizorilo je tada upravo barbarskih demonstracija proti hrvatsko-slovenskim zastupnikom. Saborska većina uništila je posve samovoljno koli izbor Vjekoslava Spinčića i Antona Križanca, izabranih u Koparskom kotaru, toli izbor Andrije Marije Strka. Ovak, toli miroljubivi muž, bio je toli presenećen, da i prestrašen, da se već ne htjeo poprimiti mandata. Sviju oči su na to pale na Slavoju Jenku, i on bi kod naknadnoga izbora obavljenoga 1884. izabran zastupnikom u pokrajinski istarski sabor.

Talijani, uništen izbor Strkov, mislili su da su Bog zna što u svoj prilog učinili. Uvidili su skoro kako su se ružno prevarili. Kad je Slavoj Jenko

prvi put putovao parobrodom iz Trsta u Poreč, bio je putem od Pirana dalje predstavljen tadanjećemu Piranskom načelniku i zastupniku Dra. Fragiocomo. Na talijanske rieči ovoga odgovorio je Slavoj Jenko slovenski. Fragiocomo je na to prema svojim drugom promumljao: „o..., che bel cambio gavemo fatto!“ Liepo smo zamjenili Strka sa Jenkom! Ovaj nit nezna ili neće da zna talijanski! I Jenko nije zbilja nikad ni rieči progovorio talijanski kao zastupnik. Bio je čvrst, nepomičan, neumoljiv, uz načelo, da ima hrvatski odnosno slovenski jezik biti u saboru jednako pravan i jednakovaljan a talijanskim. Ako ima zastupnika, koji nerazumiju jedan ili drugi jezik, na predajedničju sabora je, da njim daće na znanje što se govori, predlaže, interpelacije, u njim nepoznatom jeziku.

Slavoj Jenko spada među prve zastupnike hrvatsko-slovenske od novije dobe, među one koji su počeli redovito rabiti hrvatski ili slovenski jezik. U prvoj saborskoj periodi bilo jih je pet: Laginja-Jenko, izabrani u izvanjskih obćinah Voloskoga kotara, Vinko Zamlić, izabran u gradovili istoga kotara, Spinčić-Križanac, izabrani ponovno u Koparskom kotaru.

Ta petorica stvarali su hrvatsko-slovenski klub. Zamlić bio mu je predajednik, Jenko tajnik. Njegovom je rukom pisan zapisnik toga prvoga hrvatsko-slovenskoga pokrajinskoga sabora istarskoga; njegovom rukom prvi zaključci toga kluba, od 10. juna 1884. gdje se odlučuje, da imadu njegovi članovi polagati svećano obećanje sa riečju obećajem, kao što je to Slavoj Jenko već učinio, i da se članovi istoga kluba imadu u saboru služiti hrvatskim odnosno slovenskim jezikom, a pojedincem daje slobodu da daću koje raztumačenje talijanskim jezikom jezikom, te konačno

PODLISTAK.

„Mačak na rajže“.

Prispjevera Šapulić.

Kako sam bil zadnji put rekla, bilo nas je više odlučeno da nas Salo po svete kaže kako i — šimija. Pak sam bil još spomenul, da sam bil na dan partenci bolan, pak da sam člugi dan šal za njimi. Stvar se razume sama po sebe, da nismo vijajali na svoj račun ni svojemj beći. Ovo sam jušto tal samo onako — šuknut.

Kako sam ja furbo, sam ti šal nebore hodeć u Reku, da se pak onde ukroam i tako malo više povozim, kada je le na tuje špali. Stupim ti ja na štacićone k onoj škuljice i čekam da mi daju buletin za Trst.

— No, kumpare kamo se poljete? — zapita me čovek va škuljice, od kega se ni drugo videlo, ako ne glava, kako i od popa va sprovedalnice.

— Va Trst — rečem ja. — To se zna, da va Trst.

— Kako će se znat, ter vam ni to na nose zapisano — reče oni va škuljice.

— No, no. Po šezesnice se trā ne pride drugamo, ako ne va Trst, kada se za

Trst parti — rečem mu ja onako muški. — Koilko mi je platit?

— 4 šjorini 55 soldi, za to, aš ste to vi — reče, kako da me ima za tovara.

— Neka bude, no, kada mi ni treba gledat baš na svaki krajcar — sam pomisla, ako bi se dalo otegnut za mericu pak mu rečem: — Ča ne bi bilo dosta javno 4 šjorini?

— Ča mislite, vi, da telci pogajate? Ako ste dat koilko ja pitam, dajte, ako ne, pište me z uho.

No, no, ta je svejedno onako od kusa odrezana. Nego ča ču? Brknem mu kroz škuljicu koilko je pital, a on mi je za to dal buletinčić, ki ni pobegnuj valjal ni pipi vodi. Pomoz mi, ja neznam, kađe je nekem ljudem čaša?

Ona sam šal za drugom gospodum, ka su pred manum zdignale buletini, pak kako su i oni hodili va ove al one vrata, tako sam šal i ja na jedana. Sedem ti ja nebore na jednu katriću a kušini, da sam se debeto do grla va njoj otupil. Ava! — pomisla mi se. — Tu se pravo fanjki sedi. Baš ča malo svoje stare kosti odmorit.

Već sam bil počel sied tmāt, kada ti

pride nutra vahtar, pak se na me stress, kako brek na vrelu kašn: Hej kume! Ki se vozi va tretoj klase, more bit zadovoljan i na danakah sedet. Tamo naprvo hote. Tu ni za vas mesta.

Čovek je govoril tako oštro, da sam valje videl, da mi misli pomoć se stat i kroz vrata poč. Vendar pak nisam mogal nikako kapit, kako to, da ni va onoj sale za me mesta — a prazna je bila. Nego ako prem ni mi falilo kuraja sam šal na vrata vanka, a on pak je bil još tako dobar, da mi ih je odprl i za manum — zalupil.

Va drugoj sale, kamo su me napatili ležalo je po baukhe sve puno delavac, da nisam imal kamo ni seve. Za to stavil sam se ja po sale šetat, da su mi „postoli na škríp“ kako kakovemu ministru — škrípali. Na jedan put idigne se nekakov, pak se na me otrese:

— Čujete vi šelvdigo; ča mislite, da ste ovu salu kupil, al pak ju na fit zeli?

— Pak? — stavim se pred njega. — Da sam ja ča takovega storil, danas ne bi vas tu bilo — odrezal sam mu kako treba.

Ne znam, ča je zagundrija, nego znam, da je nasad logal i počel hrhajat jače

lego su moji postoli škrípali. Morda bim ga bil još i za vrat prijel, kako su me dlani arbeli, nego za sreća je pozvonilo.

To ti je, brate moj dragi, sve skoćilo kako da je zssopla trumbeta na sudaji dan. Kako drugi, tako i ja sam šal vanka. Gledam kamo ču poč, kada ti temu ne beše sukne me jedan vahtar va vagon niš lepše, nego vrag grešnu dušu va pakal.

Ki se još ni vozil po šezesnic, ča reč, da ju je sam vrag zmielel. To ti grmi, bliska, treska, huće, ropoće, kako da gre droto va pakal. I za pravu reč, ako je za va pakal onako ravna cesta, onda ni nikakovo čudo, da sve tamo — sili.

Zakurim ti ja nebore svoju pipu i pušim onako sa svem guštom, da mi je baguš va kane cvilel kako skopac na rašnje, dokie najzada me sam prevaril i ja sam lepo za va pakal i kantanioć kako — telac va dvora. Namor ni bila baš najbolja postolja, ma vendar sam lepo drohnil.

Na Sannetra sam stupil dole, da stavim ča pod zub, aš mi drugi param da bimo valje zašklaveli, ako svaki čas ne bimo jili.

Komac sam neć pruhaj podupel, kada na jedanput zavoni. Kō da ča silest maša.

da su klubski zaključci tajni. Već decembra 1885. bio je zast. Križanac brisan između članova kluba, jer se ni rieču ni činom nije držao zaključka, da se ina u saboru govori hrvatski ili slovenski. Posle naknadnih izbora godine 1887. i 1888. nalazimo hrvatsko-slovenski klub nešto obnovljen.

Mjesto odstupivšega Ellushega bio je izabran u Lošinjakom kotaru Dr. Fran Volarić, kanonik u Krku, mjesto umrvšega Križanac u Koparskom kotaru Fran Flego, bužetski načelnik. Jenko je ostao klubskim tajnikom cijelu izbornu dobu. On je pisao ne samo zapisnike sjednica, nego također sastavljao i pisao razne spomenice i predstave. Valja jih viditi i čitati, a da se osvjedočiš kako su krasno pisane i jezgrovito sastavljene. I kad nije bio klubski tajnik sastavio je on više predstava bilo brzojavnih bilo pismenih. A cijelo doba znao podavati po obliku i stvarno upravo uzornih upita i predloga. Kako iz njegovih pismenih podnesaka, tako iz njegovih govora, proviruje odlučnost u zastupanju narodne časti, i probitaka narodnih.

Kod obćih saborskih izbora bio je ponovno izabran zastupnikom godine 1889. i 1895., kao i kod odnosnih naknadnih izbora, svaki put do sjajnije, pošto su gospoda Talijani, pred očima predstavniku austrijskih oblasti i bez da bi za to ni pristom maknule, uništili također jednoglasno izabrane zastupnike Voloskoga kotara, ili pojedina noga njih, Matka Mandića, dočim se je u takovoj prilici njegov drug Slavoj Jenko, prosvjedujući protiv odnosnom despotizmu sam na mandatu zahvalio, da tako gnjušanjem odbije privednu milost saborake većine, koja je odobrila njegov izbor, a zabacila izbor njegova druga, istim izborom izabranoga.

U doba svoga načelnikovanja i zastupnikovanja u saboru izkusio je Slavoj Jenko kako malo ko, što će to reći u Istri zauzimati se za narodnu hrvatsku i slovensku stvar. Sve što može izmisliti lukavost i zloba, sve se je izkusilo, da se ga sbaci sa načelničke stolice, i da već nebude zastupnikom.

Predstavnici c. kr. vlade u Trstu i na Voloskom, kao i njihovi organi u Podgradu, svega su poduzimali protiv njemu. Tu se je denunciralo, podmitalo kojekšta, podkupljivalo ljude, napajalo, gostilo, podjarivalo jih. Raspitalo se je za zastupstvo, pak imenovalo odbore, sastojće iz ljudi, koji su se dali u službu protiv Slavoju Jenku. Sve nije koristilo ništa. Predstavnici c. kr. vlade i zemaljske ustanovne oblasti, ostajali su dugim nosom, obćinare se je kva-

To ti sve počelo plaćat i skakat, kako da ih vrazi gone. Ja sam pak na komode došil svoj zalogaj. Ni vraga, da će poć želenica prez mane, kada sam ju pošteno platil!

Pozovem kelnera i pripravim petaču. — No zamerite, niman drobnega — reče, išću po žepih.

— Niš za to — rečem ja. — Ču vam platit doma greduč — pak potečem na želenicnu, ka se je ravno počela movijati, a kelner za manum.

Kada sam već bil na vrata od vagona potegne me ta nesnaga za jaketu, da bim bil skoro na smak lupil. Na to ti ja storim jedan sornjal va vagon i potegnem nutra za sobom kelnera, a želenica počela drzat ligno kako po loje.

— Ej, ej — počel je kelner cvilit, kako miš va mišnjake. — Oprite, ja grem vanka.

Ja pobognji, akoć kroz poneštru — sam sam sobum mislel. — Ki ti je vraga rekla, da se drži moje jaketi.

— Čujete, vi — reče mane. — Morate mi platit želenicnu tamo i nazad.

Mane je smeh gušil, kada sam ga gledal, kako se skončuje i kosma viasi, ako

rilo i njim škode bilo, a Jenko je kod svakih izbora, uz čestite svoje obćinare kod svakih izbora izlazio slavodobite-ljem. Sad su već svi čimbenici i napuštili misao, da bi mogli što uloviti u Podgradskom kotaru, i napose u Podgradskoj obćini. Slavoj Jenko, da je htjeo, mogao je kod najnovijih pokrajinskih izbora biti izabran jednoglasno u sabor. Al je on vodstvu stranke izrazio svoju nepromjenjivu odluku, da neprima već mandat, pošto mu to nedopuštaju njegovi poslovi i obiteljski odnošaji. I stranka, ako i ne rado, morala je uzeti obzira na tu njegovu odluku. Zahvaliv mu na satorskom radu, uzornom u svakom obziru, bila si je svjestna, da će on inače raditi za boljak naroda, koliko mu budu sile dozvoljavale.

On ima i doma što raditi, i radi. Osim brige za uzgoj svojih dječaka, osim poslova što mu jih zađnje "vrieme" dala obćina i cestni odbor, njemu je na sreću „Bralno Družtvo“, on radi napeto u posujilnici i u „gospodarskoj zadruzi“. Oslanjajuć se na njegovu pomoć, dao se je prezaslužni gospodin Anton Rogać, župnik i dekan u Hrušici, na osnavanje „Mljekarske zadruge“, koja si već gradi zato potrebite prostorije, i koja će skoro donošati velike koristi tamošnjem pučanstvu. Prigodom dvadesetpetogodišnjice, što stanuju Slavoj Jenko u Podgradu, odlučila je uprava „Posujilnice“ graditi „Narodni dom“ u Podgradu. Ljepše se te godišnjice nije moglo proslaviti nego tako, a gradnja doma daje mu i dati će mu također dovoljno posla. Mi zaključujemo ove kratke crte o Slavoju Jenku, vrućom željom i gorućom molbom do Svevišnjega, da mu u svojoj dobroti podieli još dugo u zdravlju i zadovoljstvu zajedno sa njegovom obitelju i njegovimi prijatelj i narodnjaci, da dočeka tako i svoju pedesetgodišnjicu bivanja u Podgradu, i čim dulji život, da pak uzmogno i uzdržavati i što je već stvoreno, i novoga stvarati, uvijek na dobrobit tamošnjega naroda a tim i na napredak naše sveukupne narodne stvari.

Živio Slavoj Jenko!

Dopisi.

Iz Cresa. Stovani gospodine mudnice! Nije blago vremena da sem obećal, da ću se ciniti cuti do potrebe, pa ovo me danaska — i ako mi je pena terija od motike — da izpunem obećanje, jer posteni clovek vaja da besedu uzdrži.

Zaludno je da ja ovdeka recem, da smo mi preveć izmučeni do nase vlastele,

ravno ni jih imel baš obilo. Pak i drugi su mu se v oće smeli.

— Znae ča, gospodine — rečem ja najzada — puta vam neću platit, ako se magari deset puti na glavu nasadita. Ja vam nisam kriv, da ste se mane ulovili kako prilopak steni. Ča sam vam dužan to ću pošteno platit, kako se i pristoji.

Kada je videl, da nima s tovarom posla gre mirno va žep, pak znaime vanka pun pest drobiža. Ja mu dam petaču, a on mane, ča je od nje ostalo. Pak sam mu još po vrhu dva solda brknul, kako se to spodobit mej gospodum.

Čudno mi se činilo kade je on sada na jedan put dobil drobiža. Varamente stvar čudna!

Na prvem stacione zgubil se je nekamo oka magnučega da nisam znal, al ga je zelo morka, al jama. Lig kot da ga je horina pojla.

Onda sam se ja opet stisnel va ovój kut i mirno napro kimal.

(Još će tega bit.)

Jer to svi znaju. Svi znaju da specialmente on šlor Gulino — je proprio fanatik talijan pa za to na svakakovi način hoće da muci one nase postene jude, ki nesu zatajili svoj mill materinski zaik. On zna i neku decu — kako onog sina maraguna Cole — učiti svakakove grde besede za da jih pak receja i kantaju kantra nasim judem! A ove besede su tako grde da ja ki sam prosoć se stidim reći, a vi šlor manjitiško Gulino — se ne sramite nikoga one besede učiti? Kada je vasa kresancia? Ma ki bi sve nepravice i progonstva prebrojil, do kada je kapo Gulin? Koleko je on imucil nase jude, jer su samo po uzanciji kantali nase mile frvaske kanconete? Koleko je puti samo za to i va katašić klal nase jude? Al steso, fala Boga, neće imeti moći gusta, da se va ovim gradu ne govori i ne kanta u našem milom zaiku dok budemo živi; jer kako mi kantom: —

Jos Hrvatska ni propala
Dok mi živimo!

Kada dunka nasa vlastela su videla, da njim nistar na moreju sve ove nepravice i sleparije pomoći, da se specialmente, ne cuje kantat fersvski su hteli jos jednu provat, ako jim skreka po njihovov. Oni su nagovorili „Macki“ da kade nas cuju kantat frvaski, da udelaju barufu i skandal, pa da jos na nase jude bacju krivicu — i tako da jih prestrasiju.

U nedelju dunka 25. maja nekoji Macki in kapo Krivinos Pinjola — ma prajeni, solo ala larga, od šlor duhtora Cukarin, ki je, kako se para, svim upravljal — su na tri mesta na nase mladiće napali i su specialmente jednega lepo izpestali. Mi smo ovu stvar dvie bili vlasti javili i Pinjola e kumpanija tuzili. Al i macki po zapovedi Vlastele — i ako krivo — su tuzili nis menje nego 24 nasi mladići, ki nis ala udelali nesu. Evo dunka kakova su nasa vlastela, udelaju ti zla, a jos te akuzaju!

Dunka u peti na 11. proslega je bila razprava i su bili svi oni macki osudjeni kako krivi.

Intanto ti, Krivinos, sada si kuntent? Si kuntent poći va katašić za lepi 8 dan?! Evo će su ti prentali tvoji vlasteli! Evo će hoće reći sluziti nepravde nase jude, ki mrzu nas zaik i sve ce je nase! Si govoril si, da se ti ne plasiš, jer da imas jednega velikega — forsi si racunal na dr. Cukarina — ki te proteji, pa steso, eto će si lepo dobil. Opri dunka svoje oci i ne mrzi svoju braću po zaiku i krvi za pjanati onem, ki su te na ovo dobiti naveli! — Bog ti prostil!

Evo dunka ce su nasi vlasteli kapaci: oni nagovaraju da nasi brzni judi, ki su njim jos verni i hebaju ji u svakoj stvari i koja je kuntra vlastitem svojim zaikom, delaju i smutnje i barufe a sve na svoju korist, da se tako još moreju cesagod okorestiti zapovedajuć na komunu al njim je pak mala briga, da ovi isti judi gredu brzni va katašić. Oni su dobili ce su hteli, a za jude jim je malo stalo!

Oprite dunka vi svi, ki ste zaslepljeni za vlastele svoje oci, oprite jih i finalmente pomajte za koga delate — za najvećega svoga neprijateja, a na štetu materinskog svog zaika. Oprite svoje oci i budite svi zlozni, kako nasi pokojni nomi i oci za braniti svoja prava i tako, ča, vlastela kalati svoja krila ili ča fagot; udelati za Italiju do kuda su prišli u nas grad. Slozmo dunka braćo!

Brzo su nam de novo votacioni za komun jer je Guveran isti videl, ke nepravice su va našim votacionima udelali, pa jih je uništil, u ovoj dunka prigodi, svi kim nam je isti materinski zaik, kazimo im da smo ih već štul i izaberimo nase jude, ki će nam ce dobra udelati igki će nas vavek braniti. Ovaklo ćemo najbolje protestat kuntra svim nepravizam ke su nam udelali, ma specialmente ke nam je Gule udelal.

A vi hrabri sokoli, ki ste vavek branili svoj mill zaik zakantajte s menom ovu lipu penmu za probuditi svu drugu nasu braću, ki jos spavaju al ki se dadu priplasti od vlastela. Ala zakantajmo:

Mapred Cresani!

Dignimo se svi Cresani,
Vojevati sad je čas,
Svi ko soldat ni armani,
Borimo se za nas spas.
Nase muke jesu vele:
Ocištimo krvav žnoj!
Ne bojmo se to Vlastele,
Cresan mora biti svoj!
Sa istoka zora puca,
Cresan brate, sada znaš,
Da Vlastelim slabo kuca
Sree; jer je njima kraj!
Vrišćat Guło, plasić knza:
Nek pntajti svoj mustad!
Tko ga za to do nas slusa?
Skovulet je a ne mać!

Tinjaneci na nego! Izbori za našu obćinu su bližu. Talijani bi nas oćell zajahat. Ne dajmo se. Budimo slošni. Živio Defar! Živio naš Tinjan!

Pisma odi tinjanskeh pošte-njaki.

(Piva se kako će ki.)

Brzo će prit lepi dan
Kad ćemo poć va Tinjan
Da zberemo za glavara
Našeg Šimeta Defara.
Bin-bon-ban
Živio naš Tinjan!

Poždriljavac Talijan
Otel bi nam zet Tinjan,
Pak okoli ljude vara
Protiv našega Defara.
Bin-bon-ban
Požrtivi Talijan!

Ljude lovi noć i stran
Mami ih na svoju stran
Još im stradi pasja para
Da ne biraju Defara.
Bin-bon-ban
Fjol d'un kan.

Al će njega naš Tinjan
Na vritnjakeh štirat van
Zač Tinjan će za glavara
Svoja dobrega Defara.
Bin-bon-ban
Čika Talijan.

Sveti Petar i Tinjan
Svaki pravi Vitašan
A i Kringa za glavara
Ni Zaneto Klepetac,
Bin-bon-ban
Šćopa Talijan!

Ča će nam Pišakantoni
Ni udovac šlor Toni,
A ni Jakus Cacarica
Pak ni Vencen izdajica.
Bin-bon-ban
S njimi van!

Ča će nam ti čarlatani,
Pak ni Mazgo Obrezani,
Ni Zaneto Klepetac,
Niti Ivo faturac.
Bin-bon-ban
Marš ča van!

Ča će Grego, furijon,
A ni Štrigo poco bon
Pak ni barba Pantalus
Ni matuljeki grdi gojus.
Bin-bon-ban
S njimi van.

Sad će brzo prit dan,
Kad ćemo poć va Tinjan,
I svi složno za glavara
Da zberemo baš Defara.
Bin-bon-ban
Živio Tinjan!

Mi ćemo se veselit,
Pjevat, tancat, jist i pit,
Dok će Krstić va tamnice,
Brojit čamni i bušice.
Bin-bon-ban
Živio Tinjan!

Javna zahvala.

Velik broj prijatelja, znanaca i mnogo drugih poštovanih osoba, te zastupstva općina, društava i zborova sjetili su se ovih dana mene prigodom osamdesetogodišnjeg mog rođendana, te me starca pozdraviše brzojavima, pismenim i usmenim čestitkama; mnogo ostalima počastih me svojim čestitkama hrvatski Mecenai i dika svih Slavena Nj. Preuzvišenost biskup Strossmayer; gg. dr. Š. pl. Bresztyensky, predsjednik saborskoga kluba hrvatske opozicije; vitez Ivan Trnčić, predsjednik društva hrvatskih književnika; Milan Krešić, predsjednik saveza hrvatskih pjevačkih društava — u ime svoje i u ime kluba i društava, koja zastupaju.

Osim toga razne novine i različitih političkih smjerova u Istri i izvan Istre, posvetile istom prigodom mojoj neznačajnoj osobi cijele članke, u kojima su laskavim riječima opisali moje slavno djelovanje na političkom polju, a novine istarske »Naša Sloga« u Puli i »Narodni List« u Voloskom izašle su i u svečanom ruhu, a prva i sa slikom.

Tolikih iskaza ljubavi i odlikovanja nisam očekivao u mojoj starosti, pa ne mogu naći dovoljnih riječi, kojima bi se zahvalio.

Želio bih vištoručnim pismom svakomu posebiće da izrazim svoju harnost, ali, na žalost, vid, koji me posve ostavio, toga mi ne dopušta, pa mi ne preostaje, nego da to učinim evu javnim putem. Srdačna, dakle budi hvala svim odličnim i poštovanim osobama, koje me se ovih dana sjetile. Njihove su riječi bile utjeha i melem mojem srcu, jer me razveselile i ujedno uvjerile, da nije moja neznanatna osoba, koja ih je na to potakla, nego dobra stvar — spas zapuštenog istarskog patnika — za koju sam radio. Dao Bog, ispunite se želje svih, a ja do zadnjeg časa svog života ne ću zaboraviti ljubavi, koju mi izkazate, i sada u danima starosti veselit ću me misao, da tužni Istran ipak ima prijatelja i jedna će želja napunjati moje srce, da bi se svi Hrvati uvijek i svuda u dobroj stvari našli na okupu:

A da ne samo riječju nego i djelom zasvjedočim svoju zahvalnost prema svima, odlučio sam, u koliko mi moje prilike dopuštije, podieliti:

po 200 K svakomu od trih naših zaslužnih društava, naime: Družbi sv. Cirila i Metodaa za Istru, Bratovštinu hrv. ljudi u Istri i Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu;

po 100 K svakomu Akademikom pripomoćnom društvu u Zagrebu, Beču i Gracu;

po 100 K Kninskom starinarskom društvu i društvu Bihac u Dalmaciji;

50 K Prvom istarskom Sokolu u Puli;

200 K Društvu hrvatskih književnika kao utemeljitelji član, te napokon

300 K u ime članarine Akademiji staro-

slovenskog jezika, koja se ima ustanoviti na otoku Krku.

Osim toga imam još liepi broj tamburaških paritura poznatog skladatelja V. G. Broža; ovo hoću da se razdielie među ona istarska tamburaška društva, koja će se u tu svrhu na vrijeme obratiti na g. A. Brozovića, nadučitelja i čuvara knjižnice obitelji Vitezić u Vrbniku.

Ovom prilikom budi mi još dozvoljeno, kao staromu i izkusanom borioću na političkom polju, pregovoriti par riječi. Nastalo je vrlo važno doba za nas Hrvate i druge Slavene, što nas ima po Balkanu. Riešenje balkanskoga pitanja od dana na dan biva življe, približava se svome koncu. Balkan je naš i položajem i jezikom i povješću i narodnom kulturom, jednom riečju: naš je Balkan bio i nam mora Balkan ostati. Ali ipak za liepim Balkanom potežu se preko nas i mimo nas tudjinci.

Za to u tom ozbiljnom trenutku preporučio bih svim i svakomu nas, bez razlike vjere i plemena, medjusobnu ljubav i poštovanje, bratsku slogu.

Bratska ljubav i sloga stvaraju čudesa, one su kadre jedine osujetiti zlobne osnove i zasjede kivnih naših neprijatelja. Tim putem samo doći ćemo do uzvišenog cilja, za kojim treba da teži svaki pravi rodoljub — narodnog jedinstva i slobode; radimo dakle tako, da se i izkažemo dostojni imena kulturnoga naroda i pred svojim protivnicima obratimo narodnu čast i ponos.

Na koncu molim će. Uredništva novina, koje me se sjetile prigodom osamdesetogodišnjice, da bi izvoljela primiti i uvrstiti u svoje listove ove moje rieči, na čem budi njim i svim ostalima još jednom od srca hvala i pozdrav.

U Krku, dne 27. srpnja 1902.

Dr. Dinko Vitezić.

Dinko Vitezić.

U slavu njegove osamdesetogodišnjice.

Što je Dinko Vitezić uradio kao narodni zastupnik u Beču, o tom nas podučavaju njegove dvie omašne u Trstu tiskane »Poslanice«, što ih je upravio g. 1885. i g. 1891. svojim biraaćima, a u kojima se na preko 400 stranica razlaže njegovo djelovanje. Nije bilo narodnog, gospodarskog, financijskog, prometnog, prosvjetnog, upravnog i političkog pitanja, koga se on ne bi bio u interesu svoga naroda u Istri taknuo. Obzirom na vršenje čl. XIX. temeljnog zakona od 21. prosinca 1867. o ravnopravnosti naroda, on je opetovano podvrgao oštroj kritici javnu obuku u Istri, službeni jezik kod istarskih ureda i javni život u Istri i dolazao, da se zakon ne vrši, jer se Hrvatima uzkraduje sve, a Talijanima sve dozvoljava. Redom je

obašao sve nevolje, što tište nevoljni narod, a u tom je pogledu najodlučniji moment njegov političkog rada sadržan u glasovitom govoru od 14. ožujka 1884. U tom je govoru dolazno opasnost, kojoj se Austrija izlaže, vršeći talijansku politiku u Istri. Taj je govor postao i izhodištem Vitezićeva umirovljenja, koje su tražili talijanski iredentisti isto tolikom žestinom kao i talijanska vlada. Potonja je na ime malnula na zahtjev Austrije s mjesta predsjednika talijanskog senata Salvatora Teccia, koji je prigodom smrti jednog senatora spomenuo Trident i južni Tirol kao zapadne dielove Italije. Austrija nije mogla biti radi ove »zadovoljštine« nezahvalna, pa je žrtvovala Vitezića, koji je bio toli zaboran Talijanima, a nepoćudan bečkoj gospodi.

Našao se je tada među Talijanima samo jedan čovjek, koji je dao pravo Viteziću, a to je bio bivši ministar Ruger Bonghi On je u svom mjesečniku »La Coltura« štampao Vitezićev govor, rad šta su ga Talijani skoro kamenovali. Takovi su vazda putevi kulture, kad dođu u sukob pohlepe većih s pravima manjih.

Nije ovdje moguće ni nabrojiti sve sgode, u kojima se je Vitezić junački borio za prava hrvatskoga naroda u Istri. Pravedna povjest i pravednije potomstvo spominjati će častno i slavno ovu borbu pojedinca s razmazenom i brutalnom silom protivnika.

Političko djelovanje dra. Dinka Vitezića nije imalo svih željenih praktičnih posljedica — ali je imalo taj nepobitni uspjeh da je otvorilo oči i austrijskoj vladi i hrvatskom narodu u Istri. Austrijska je vlada obično poput noja turila glavu među noge, da ništa ne vidi i ne čuje, ali glas naroda bio je od dana na dan sve jači, pa će bez sumnje doći jednom dan, kad se tomu glasu ne bude mogao nitko odglušiti, pa ni hrvatski protivnici.

Mnoge zasluge stekao je dr. Vitezić za prosvjetu hrvatskoga puka u Istri. Ne samo da je pomogao osnovati prvi hrvatski list u Istri »Našu Slogu«, već je pomagao i pomaže »Bratovštinu hrvatskih ljudi u Istri« i »Društvo sv. Cirila i Metodaa« kojim je glavna svrha da diele štipendije siromašnim djakom iz Istre i da podpomažu podržanje hrvatskih škola u Istri. Posljednjemu Društvu bio je do predani predsjednik. Ako oba ta društva danas uspješno djeluju i uživaju simpatije svega hrvatskoga naroda, imaju to da zahvalie također Viteziću. Povrh toga bio je predsjednik kotarske gospodarske zadruge na Krku, društva za gojenje kamenica (ostriga) u Košljunskoj dragi i društva »Hrvatski dom« u Vrbniku.

No ako su već ova društva osjetila njegovu blagotvornu desnicu, Vitezić se je upravo posljednjih godina upisao među prve dobrotvore istarskih Hrvata te stoji u tom

neposredno uz blage uspomene biskupa Dobrila. God. 1898. povisio je on jednu zakladu svog brata, pokojnog biskupa krčkog Ivana Vitezića za svećenički odgoj od 6000 for. na 15.000 for., a drugu od 5.000 na 10.000 for. a sam je ustrojio treću zakladu od 15.000 for. za odgoj valjanijih mladića. Napokon je osnovao velikim troškom i trudom »knjižnicu obitelji Vitezić u Vrbniku« i podignuo joj »Hrvatski dom«, koji je lanjske godine otvoren.

Imamo dakle dovoljno razloga, da se do vieka klanjamo g. dru. Dinku Viteziću: čovjeku riedla poštenja i značaja, neuzkolobivu hrvatskom rodoljubi, velikom narodnom dobrotvoru, odvažnom borcu za prava istarskoga naroda, umniku, koji je vazda znao očuvati svjetlo lice i neokaljano hrvatsko ime. Ljudi Vitezićeva kova imponiraju i inašim protivnicima, oni im poput Nemeze kucaju na okorjela srca i propoviedaju veliku kršćansku nauku o ljubavi bližnjega i poštivanju tudjega. Oni stvaraju uvijek nove narodne borce i vode male narode k pobjedi.

Bratko Hrvati! Oglednite se po svietu: gdje su Vaši prijatelji! Potražite ih, pa ako ih ima, čuvajte ih, budite im harni i dolcažite, da ste ih dostojni.

Nek svako hrlu u duhu srcem i mišlju na Krk i uzkišne ondje: — Dinko Viteziću, narodni borče! Za narod si radio i živio, narod ti danas izkazuje svoju ljubav i priznanje, svoje najveće odlikovanje, Hvala Ti vieku i slava! Živio još mnogo godina! Živio!

Istarski sabor.

IX. (posljednja) sjednica, utorak dne 15. jula 1902.

Sjednica je trajala od 10 pr. p. do 1 sat po podne i od 4¹/₂ do 8 po podne.

Razpravio se je proračun za godinu 1902. Da dobiju naši čitatelji bar ponekle pojma, na sto se troši novac pokrajinski, novac porezovnika Istre, mi ćemo ovdje navesti glavne stavke proračuna.

Saborski troškovi iznašaju K 92.800 i to za dnevnice i put zastupnikom 10.000 K, za stenografiu K 1800, za pisarničke potrebe i tiskovine K 8000, za »drugo različito« K 3000.

Upravni troškovi imose K 110.380 i to za zemaljskoga kapetana. (sada Campitelli) K 7200, za 4 prisjednika K 20.000; za činovničke plaće, mirovine, nagrade, podpore, putnine, pisarske potreboće, tiskovine, ogiev, razvjetu K 88.180.

Troškovi za školske svrhe proračunani su na preko 420.000 K, na same školske podpore 24.000 K, na sam pokrajinski realni gimnazij blizu 32.000 K. I to sve bez školskih taksa, u ime kojih plaćaju obćine

PODLISTAK.

Oproštaj

ili pisma preljubezna mornara.*)

(Narodna.**)

Raste kita u sebi radosti
Lipa moja kićena mladosti,
Do godine urodne dvajsete
Prve, druge najdalje do treće.
Pak ja moram onda odlaziti,
Ota, majku svoju ostaviti
Braću, sestre i moje rođjake
Prijatelje i sve moje znanke.
Još povrh toga jenu ranu ljutu,
Srca moga shranjenu u kutu,
Moju milu lipu golubicu,
Zašto mi je pojti na vojnicu.
Služit moga presvitloga cara
Fran Josipa prva gospodara.
Za njega ću srcem bojak biti,
Bude triba moju krv proliti.

*) Takovim je naslovom sam narod okratio.

**) Ovu sam pjesmu čuo pjevati u Dubašnici na otoku Krku a djelomično i u Buzetu prigodom novčanja. Čuo sam ju također u Bakru od nekotih zadržanih okolica.

Dojde vrime liečnik me obadje
I u svemu zdravoga pronađe
Razgleda mi i ruke i noge
I ostale moje ude mnoge.

Privrače mi i oči i vlasi,
Pak veselo iz grla zaglasi:
„Gud tavulik!“ nemački zaviče,
Ona j' meni pomrčalo lice.

Pak mi pisar piše moju sliku
I ostalu svu moju priliku,
Pak me vodi gdje će me zakletiti
Onde gdje je Isukrst propeti.

Ja se kunem i tiho i mirno
Cara moga da ću služiti verno,
Starešini, da ću nositi časti,
Da ću vazda poslušati vlasti.

Pak kod dvora drže mene tada
Dokle dojde prvi listopada
Onda moram tužan odlaziti
Moje mile dvore ostaviti.

I na dvoru moje roditelje
Moje mile, drage braunitelje,
Sve to valja da sada ostavim
Na očima suzami pozdravim:

Ostaj z Bogom moja mila majko,
Z Bogom, z Bogom moj mili babajko,
Bog zna ću vas ikada viditi
Oća li već s vama govoriti?

„Sad kad bim vam mogal štogod dati
I ljubezno dugove plaćati,
Sada mi vas valja ostaviti
I na svemu lipo zahvaliti.“

Hvala tebi čačo na gojenju,
Mila majko tebi na rojenju,
Ako mi se Bog da povratiti
Svu ću moju ljubav ispuniti.

Vi činite sve što vi očete,
Izbaviti mene ne možete
Pa kad nije od nikud pomoći
Hvala Bogu meni valja počti.

Rad ljubavi, koju mi nosite
Molim lipo da mi oprostite.
Ako sam vas kada uvridio,
I na oku suzu izmamio.

Ja sad plačem ko zima studena
Pa vas molim klečeć na kolena:
Na vojsci me ne zaboravljajte,
Neg me vazda u srcu imajte!

S Bogom ki ste od rođa mi svaki
I po oću i po miloj majki,
I ostali moji prijatelji,
U tuzi mi virmi tištelji“.

Draga moja sada te ostavljam,
Ja te tužnu i jednu ostavljam,
Al si mogla i ti prije znati,
Da ćeš dušo bez mene ostati.

Višnjem Bogu sada zahvaljujem,
I od srca živo se radujem
Da mi rana mladosti ne kvari,
Al su dušo sve to božji dari.

Svak bi rada zdrav bit u životu,
Ljubiti curu bilo i sirotu,
Al ja volim zdrav cara služiti,
Nego bolan i lipša ljubiti.

Po nesreći da poginem tamo
Ljubo moja ne plaći za manom.
Ja ostavljam tebe u poštenju
Ti spomeni mene u molenju.

Naci oćeš i boljega draga
Može imat i većega blaga,
Al ljubavi nećeš 'vavke naći
Pak, da budeš pol svita obađi.

One naše rici nekoliko,
Iskrovite neka ne zna niko.
Ti ih nemoj nikom kazivati,
Jer bi moglo poslje dodijati.

Ti ne viruj sestri ni rodici,
Ni najboljoj trojoj drugarici,
Jer će tebe nevorno izdati:
Jednu čuje tri će nadodati.

Kad u crkvi budeš u molenju
Uzdihaj se dušo u poštenju,
Tvome oku nemoj dati jada,
Da ti oko na drugog ne pada“.

Svečanost društva „Kolo“ u Zagrebu.

Dne 15., 16. i 17. o. m. slaviti će zajedničko hrvatsko društvo „Kolo“ četrdesetogodišnjicu svoga prosvjetnog rada u službi hrvatske pjesme. — Njegova slavna povjest puna je sjajnih uspjeha i zamjernih prosvjetnih nastupa, pa „Kolo“ danas može s ponosom gledati na svoj ustrajni i postrvotni rad, posvećen hrvatskoj pjesmi i narodnoj svijesti. „Kolo“ je svojim radom upravo zadužilo hrvatski rodoljubni svijet, koji će jamasno listom pohrliti na tu kulturnu slavu u bijeli Zagreb.

Ovim redcima želimo občinstvu priobiti, kakovo će biti to slavije i što sve „Kolo“ sprema, da dostojno naroda i sebe proslavi ovu riedku prosvjetnu slavu.

Već 14. u večer stizati će u Zagreb pjevači; no većina ih valjda dolazi 15. u jutro. Dolaze iz Hrvatske, Slovenje, Dalmacije Bosne i Hercegovine, te Slavonije i dr. većinom korporativna.

Liep je pojav, što su se pjev. društva diljem hrv. zemalja tako brojno odazvala da su gotovo svako oveće mjesto i grad zastupani i tako će se u srcu Hrvatske, u bielom Zagrebu kroz tri dana naći u bratskom domjenku preko hiljada pjevača osim naših domaćih zagrebačkih.

Središte slavija — osim koncerta — bit će zapadni perivoj.

Svečanost u perivoju traje svaki dan od 6 do 1 sata u noći, počevši od 14. do 17. kolovoza.

Dne 16. na večer u 7 sati obdržavat će se u male operne cione svečani koncert, posvećen gostima-pjevačima. Na njem pjevaju sva pjevačka društva, koja su se prijavila. a bit će ih do 30. Svaklo društvo napose pjeva po jednu pjesmu.

Matinée na 17. u 11 sati prije podne ima biti produkcionni koncert isključivo „Kolaša“. Tuj će se prikazati „Kolaši“ u svim svojim pjevačkim vršinama. Čut ćemo lirski zbor, junacki zbor, pa opet prekrasna i veličajna nova kantata Zajčeva, koja će izazvati veliko oduševljenje. Kantata je majstorski izradjena u narodnim motivima, uz pratnju celoga orkestra, upravo za ovu svečanost skladana. Zatim će se izvoditi nova Novakova himna, a pjevaju i naši operni pjevači, inače „Kolaši“ gdje Brčić, g. Vukaković i Cammarotta. Na koncertu i matinée-u svira vojnička domobranska glazba. Najposlije će zapjevati svih 1000 pjevača „Liepu našu“. Ova dva glazbena diela slave bit će dvie sjajne zvijezde u analima ove narodne slave.

Dne 15. vidjet će Zagreb povorku, kakove još nije vidio. U pol jedanaest sati prolazi ulicama u programu naznačenim sjajna nepregledna i velebna povorka. Preko 1000 pjevača sastavlja tu povorku, pod svojom barjacima, a njima se pridružuju sva zagrebačka društva i sva korporacije sa barjacima. Krenut će a crkva gdje „Kolo“ pjeva misu, a poslije mise vraća se povorka pred paviljon umjetnika, gdje ih čeka odbor zagrebačkih gospodjica i gospodja, da ovenčaju barjake viencima, a „Kolu“ osim toga kao svečaru, predaju od zagrebnjina predarovanu krasno izvezenu vrpce.

Istoga dana poslije podne priredjuje „Kolo“ u Maksimiru veliku „pučku svečanost na kojoj će osim obilgatnih veselica pjevati pojedina pjevačka društva, svirati dvie glazbe, a za kioskom na brdu, gdje je prije 20 godina na 20-godišnjici „Kola“, pjevalo 600, sada će zapjevati više od 1000 pjevačkih grla.

Sudeći po svem tome, slava „Kolaška“ obećaje nam narodno slavije, kakovo još nismo vidjeli i za to mora da mu sudjeluje sve, što je hrvatske.

Domaće vesti.

Dr. Đinko Vitezić „Narodnomu listu“ Ugljednom Uredništvu časopisa „Narodni List“.

Ugljedno Uredništvo imalo je do brota sjetiti se mene prigodom mojeg osamdeset-godišnjeg rođendana, opisujuć posvo simpatičnim načinom u svečanom izdanju

svojeg časopisa moje djelovanje na političkom polju.

Neka izvoli primiti radi toga to Ugljedno Uredništvo moju najtopliju zahvala moleć ga da izvoli biti tumačem moje harnosti prema spisatelju navedenog članka.

Sa esobitnim poštanjem i zahvalnošću pokorni

dr. Đinko Vitezić.

Monsignor Frano Bulić i dr. Trumbić u Opatiji. Ta dva odlična gospodina posjetila su naše mjesto u nedeljnu poslije podne i nas je eto zapala riedka sreća te smo mogli da nekoliko sati sprovedemo u ugodnu društvu te dvojice predstavnika slave i snage posebnosti naše zemlje Dalmacije. Tko ne zna za slavno ime don Frana Bulića i za velike naučne tekovine skopčane divnim njegovim imenom? Tko ne zna za ono njegovo lice osvjetljeno tracicima onoga svetoga ognja što ga je Bog položio njemu u dušu za slavu celoga našega naroda u obće, a za Dalmaciju naposeb.

A tako smo i u drugome u dru. Trumbiću predjedniku kluba zastupnika pravaša Dalmacije gledali neustrašivog pobornika i zatočnika hrvatske časti i imena u liepoj klasičnoj našoj zemlji koja je netom za posljednjeg zasjedanja ovog sabora pokazala, koliko ima snage i rodoljublja u vriednim njenim sinovima hrvatskoga rada i jezika. Bulić i Trumbić: Velebni starac — učenjak koji je sav svoj vijek sproveo u proučavanju davnih spomenika naše slave — pa mladi i vatreni zastupnik i borac za narodna prava. Gledajući ih onako jednoga do drugoga, mi se nismo mogli oteći osjećaju, da u njima gledamo prošlost i budućnost Dalmacije, pa nam je s toga bilo tako ugodno tako voljko.

Odlični gostovi odputovali su već u ponedjeljak u jutro u Rogatce, žaleći što se nису mogli sastati s našim dičnim vrakom prof. Spincićem, koga je, taman u to vrijeme druguda zadržavalo rodoljubno njegovo srce.

Tinjanске stvari. Naš vredni „Udri ga Blaš“ piše nam, kako je sada u Tinjanšćine. Starinske stvari da se ponajviše i čini se, kako da su sada sv. tri kralja, tako sam to okole po seleh gredu od kući do ljudi „koleani“. Nego nisu to koleani aliti koledvači, već nekakovi plađeni klačuhi ki vam okole agitiraju za buduće občinske izbore.

Ti klačuhi misle da su naši ljudi va Tinjanšćine trubili, kakovi su to oni, ti plađeni klačuhi, da te se pusit za nos vuć od takoveh smradi? Aj bo — prošla su vremena, kada su talijanski razbojniki lovili naše ljude okole kako blago i peljali ih kako ovce na izbore. Aja! Kalabrezii, pasato li tempo che la Berta filava! Sada ima i naš kmet na Tinjanšćine svoju glavu, i on će da s njom misli i da se ravna kako mu to pamet nalaze.

Naš puk na Tinjanšćine ne će za podeštata drugoga, ako ne svojega veyevrednoga Šimeta — a Talijani neka pucaju od jada. Ma kega bi ote! Talijani učinit za podeštata? Ča morda onega „dei kantoni“? Onputa bi sva podeštarija bila mokra, kako i pleni od malega deteta. Dunke kega? Ča Iveta faturaa? ale Grgota, ale pak bolnoga Striga, ali Vijoglavača iz Vitasi? Ali morda obrezanega Mazga? ale pak šior Zaneta, ki je dal već u ime izbore i nekoliko spudi vina? On trubilo Ive s Kringi bi i on rad postal podeštata — ma ča će kada brizan ne zna nanko da je živ. A tako ne smaju da su živi ni svi oni bedasti mački, ki smućaju ljude po Tinjanšćini za ovi izbore. Ja dragi moji sve zaludo. Talijanarija va Tinjanšćine propada. Još ju drži na klj-mavah nogah par isdajica našega roda, ki te brzo i sami propast, pak ča bit na Tinjanšćine mir i eloga.

Vi pitate zaš neki ter neki tinjanški mački delaju toliko, da bi mogli prit va podeštariju? Bože moj, ter je lahko indovinati. Oni bi radi prit va podeštariju, da moru pokraat i pofrajat ono malo krvaveh šulji našega neobegnoga kmeta. Če im se dat — na veli petak!

Bit će i to talijanaka kultura. Va zadnjoj krpetine kojoj je gospodar duhtor Costantini ima više uvredljivih stvari proti

nekim našim čestitim gospodjam i gospodjicam. Za svem tem, da one gospodje i gospodjice stoje prevedc visoko nad onemi trivialnim uvredami trivialne krpetine kojoj je gospodar jedan duhtor Costantini ipak mi ne moremo od manje a da ne spametimo duhtora Costantina, da kada bimo se mi ote! borit istim onim smradnim oružjem kakovo se upotrebljuje va njegovem liste, da bimo imeli dosta ča pisat od nekeh talijanakah matroni počot od Krali va Mošćenicah pak svritit na Voloskem puli ženi „del marito della Bizella“.

Nego mi tega oružja upotrebit ne ćemo. Mi ćemo pusit našim mačkom neka se slobodno valjaju va svojem blate a dodajemo samo to, da Costantiniova krpa more pisat ča će, ma ne, ča nač mej našemi ženakemi ni jedne gospe ni device, ke bi bile razrezale malo dete na bukuni i hitile ih va fonju. Toliko preporučujemo mi akademički naobraženemu; gospodaru smradne „tete Jambrožije“, kemu kličemo: Samo napred tako, sotto il bandera della civiltà Abbruzese!

Tamburaši va Lovrana. Ki bi rekao, a? Va jednoj Laurane, va jednoj florenči tamburaši — i to hrvatski tamburaši! Ča će sada neboga Italija? I tu ni druge, ako ne puca od jada. Hrvatski tamburaši va jednoj Laurane! Ju mane, ju mane nač je već to prišlo. Eppure si muove! a Talijani pucaju, pucaju. Neka pucaju. Brizan Ferdinando! Još se ni ni posel na stolicu odi podeštati — i već su va Lovrane vilegati — tamburaši. Che pegola! che scologia!

Medjutim oni naši mladi ljudi i on vri naš demorodac neka ustraju kako su i počeli. Od svega sreća želimo mi novomu našem zboru najtepsi i prvcati i srećen. Samo napred!

Do znanja svim akademčarima, klericima i abiturijentima. Ima već tomu mjesec dana što smo javili u dičnoj „Našoj Slogi“ da kanimo u nedelju dne 10. o. m. obdržavati sastanak u Pazinu na kojem mogu da aktivno sudjeluju svi akademčani hrvatske i slovenake narodnosti iz Istre kao što i klerici i abiturijenti, čuteći upravo neobhodnu potrebu da se međusobno upoznamo. Istoga dana priredjuje hrv. Čitaonica u Pazinu koncert s bogatim programom.

Ujedno pozivljemo svakoga, tko misli pješke preko Učke do Lupoglava a dalje željeznicom, da se nađe već u petak 8. o. m. u večer kod Mihotići, odanle će se drugoga dana u jutro krenuti put Pazina, a uz nepogodno vrijeme i vlakom.

Opatija, 5. 8. 1902.

Odbor za sastanak hrvatskih djaka iz Istre Leprinaške stvari. Nekako po nesreće došla mi je zadnja matuljka Judina slega pred oča. Nisam se mogal odlučiti, da li bih ju prijel va ruke ale ne. Najzad zamem (kako to uža barba Toničić) klešća ter tekar onput zavirim malo va nju.

Odmah na prvoy strane vidim, da je nest nadražajano iz Poljan. Imel sam ve!o uspriljenje sve do kraja pročitat. Na koncu je podpisan neki M. H. Viš ti njega, to ti je profesor Žrkača, rekao sam sam sobom. Mielat čete si, ča imaju Poljanci profesori? Tr i, kakovi? To su vam krivi naučitelji, kako su bili u vreme našega Spaitelja hvala i čast mu budi, farizeji i suci. Kako su, bili oni krivi proroki, tako su i oni preko Dragi, a navlastito profesor Žrkoja i slatki Toničić.

Farizeji i suci su zvali dobro zlim, a zlo dobrim, isto tako delaju oni dva od preko Dragi. A kako to? Slušajte samo. — Va toj kravjoj hvali se neki, ki je va Afrike bivši siromah — obogstel da se nema kako Doma je ljude odvracal crekre ter i od zajika kega ga je mat navadila. Dalje biljva taj profesor Žrkoja va zadnjoj škovaceri da je va Poljanah sebe samemu posekal Jeletić trsi.

Celi svet zna, da takova noćna djela delaju samo oni od masjega partida kako se je to već toliko puta dokazalo. Tega od naše počtne, prave, starinske stranke ni još nikad nijedan storil. Da pa je moguće od njih mačeje stranki, ča odmah dokazat.

1) Ki je vreden nekem pobndit beč za Hrvata ubit, taj je vreden još huje, lego trni poseć. A ki je to vreden obećat, ča najbolje znat slatki Toničić i profesor Žrkača. —

2) Ki je vreden hvalit jenega Krstičinu, ki si je, ča je poštenemu čovjeku sveto i drago, pod nogi hitil, taj je vreden i takove stvari storit, za ke se gre va pržun, kako je to konziljer Fabiani rekao za Krstića.

3) Ki je vreden hvalit takovega čoveka, ki je obećal beći za ubit mu oca, taj je vreden i napazit jenega, da gre dragemu trai poseć.

4) Kakova lepa kumpanija da je Krstić, Žukvarić, Lovrina i Ivak zna malo manj sva Istra a navlastito Kastavščina i Leprinaščina. Za ovoga zadnjega ča još najbolje znat Matina Cotov i neka brižna udovica iz Poljan, kemu je ostal dužan za vino od onega vremena kad je ono niš od šterni va Poljanah storil. Ki takove ljude hvali, kaže da ni niš boji od njih, ko ne huji. — Paribus kum paribus, bi rekao barba Toničić.

Mi pak Leprinašani, kad nam dojde pred vrata ki smutljivac od preko Dragi za dat mu prokuru, kako su to delali oni od preko Dragi te ih onde zvali ka paronu Matine va Poljanah, stiraime ih ča. Oni su nam dobri samo onputa, kad im je potreba od nas. Znate još kako je bilo sa cestum? Sada muče, da nas leglje za se dobe za dat jim vot. Kad jim damo vot, onputa ča cesta delat. A kakova cesta? Takova ka ča koristit onem tamo preko Dragi. A nam ča opeta dat rog za sreću.

Još bi vas pitaj, ako znate, kako su Zvana i Toničić kroz noć obogateli? Znamo svi čisto, da ča preć Zvane na inkant, a i Toničić da ni preć duga. A natrat su poštimali svoje imanje na već tisut, samo za prit va veli vot. Ako imamo oči, odprimo jih ter vidimo kamo peje te Toničićeva pulitika. Ki ča jim platit onu tasu? Ki dela za svoj interes? Ki je tako bedat, da ča reć da ima već imanja nego je istina, samo sa to da veću tasu plaća! To more samo on storit, ki samo dela za svoj interes, znanje dobro, da te mu debeli kumpari sve povrnut i doplatit.

Javna zahvala.

Podpisani smatra ugodnom dužnosti, da se najlepše zahvali u prvom redu odboru, koji je sve onako liepo i uprav divno udesio, zatim sviestnom i rodoljubnom gradjanstvu Senja grada, koji na prekrasnom dočeku, toli susretljivosti i gostoljubivosti. Srdačna hvala gradskoj glazbi, koja je sa svojim liepim igranjem kod dočeka i koncerta a talodjer i kod odzlatka našu slavu i veselje u velike povećala.

Hvala Vam srdačna svima! Budite uvjereni, mila braćo, da ča dan 3. kolovoza ostati neizbrisan u srcu i pameti svakoga izletnika.

Liepa hvala talodjer p. n. g. izletnikom, koji su se uspriks slabomu vremenu odarvali našem pozivu mnogobrojno.

Zivili svi skupa! OPATIJA, 6. kolovoza 1902

Odbor hrv. pjev. društva „Lavorca“ P. n. občinstvu!

Častim se ovime naznaniti da sam 1. augusta otvorio u Voloskom kbr. 14 svoja limarsku radionicu

te se pripravuati za svakovrstne i najfinije limarske (sterničarake) radnje i uz vrlo unjerene cene.

Najodaniji

Toma Matkovič

limar.

Oglas.

Tko želi dobiti kartu za lov u Kastavskoj i pridruženoj občini Brudskoj neka se izvoli obratiti na g. Ivana Vlahu Viočića u Trinajetićih i to najkasnije do konca augusta o. l. pošto oblasti zahtovaje, da se dađu imena svila onih koji žele lovit u god. 1902. i 1903.

Oglas.

Za našu izdavaonicu vozniha karata na gatu u Opatiji

traži se jedna Gospodjica

Prednost imati će one koje poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Ponude imaju se upraviti na društvo.

Ugarsko-Hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko društvo.

Posujilnica u Voloskom prodaje više komada zemljišta

u občinama: Pabri, Peronići, Kućeli, Bregi i Bukavac Gornji.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Ljekarna D. Accurti na Rieci,

Corsia Deák, (tik koločvora)

preporuča svoje medicinske specijalizate:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrsno sredstvo proti slabokrvnosti, živčanom bolestin, lošoj probavi, te u rekonalvescentnom stanju isa svih bolestih.

Kafjinske bakalarovo ulje čisto, te sa željezom i jodijem, direktan uvos iz Bremena iz mammito i svjetake tromica; Lakusa. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: mašici, akrofuhi, rakitici, plućnom-kataru, kašlju i košnom osiku.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrsno sredstvo za liječenje krvi osobito isa tajnih bolestih.

"Callifugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dađa odstraniti krvja oka.

Zdrave kapljice. Nenadmirljivo sredstvo za sve želdžane bolestih.

Dr. L. Roheim

posjednik sanatorijama,

specijalista za tajne bolestih, ordinira svaki dan od 10-12 pr. p. na gospodu, a od 2-5 p. p. na gospodje na Rijeet, vicolo Germania br. 9, I. kat. Nad Ljekarnom D. Accurti.

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti robe kao jest-vine, odiela mužike i za djecu, svake vrsti rubaca, čarapa, i svake vrsti robe za kućnu potrebu; železnu robu, razne vrsti porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor i garantirano dobra medru galica (vitriol), crvenu sol za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (10)

Sve uz um jerene cijene!

Svoj k svomu!

Dr. Josip Stanić

otvorio je u

Voloskom

svoju

odvjetničku pisarnu.

Prvi zavod za pogrebe u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uređenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. ob-ćinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Cijene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosno prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Visekrat odlikovana Visekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

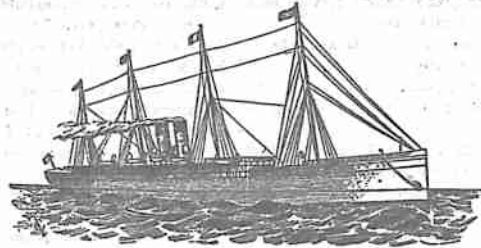
Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cijenama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cijenet šilje se na zahtjev gratis i franko.

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnicu.

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog petka i ponedjeljka.

Upute daje besplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nužno da znadu čitati i pisati

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4 1/2% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni pores na uložke plaća posujilnica sama. Vraća na štednju uložene iznose bez odgovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo otkaza u smislu § 8 društvenoga statuta.

Zajmovo (posuda) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjernica i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdane od 9-12 sati pp. i od 3-6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9-12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 imao je K 1161.044-30 — Garancija imala je K 133.760-.-. — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1901 K 575.488-20.

Ravnateljstvo.